

Internet servisi i web dizajn

dr Selver Pepić, dipl. Inž. elektr.

Dreamweaver

dr Selver Pepić, dipl. inž. elektr.

Šta ćete naučiti

- Radna površina Dreamweavera.
- Property Inspector - menjanje osobina selektovanih objekata ili teksta.
- Panel Group - grupa panela sa desne strane.
- Opis menija.
- Kreiranje root foldera.
- Rad sa tabelom.
- Kreiranje linkova.
- Specijalni karakteri.
- Izrada obrazaca.

Dreamweaver

- Dreamweaver je program za izradu web strana, koji omogućava vizuelno uređivanje, kao i direktno pisanje HTML koda.
- Radna površina Dreamweaver - a sadrži sledeće elemente:
 - Insert Bar, sadrži tastere za unos različitih tipova objekata, kao što su slike, tabele, layer - i u dokument. Svaki objekat je predstavljen HTML kodom koji omogućava podešavanje različitih atributa.
 - Document Toolbar, sadrži tastere i pop - up menije za podešavanje izgleda prozora dokumenta (Design View, Code View i Split, Preview in IE,).
 - Document toolbar sadrži i neke osnovne operacije kao što je preview u browser - u.

Dreamweaver

- Document Window, prikazuje tekući dokument i rad na njemu.
- U donjem levom uglu prozora dokumenta nalazi se birač HTML oznaka (Tag Selector), u njemu se hijerarhijski prikazuju HTML oznake koje pripadaju trenutno izabranom elementu.
- Najviša u hijerarhiji je HTML oznaka <body>.
- Property Inspector, omogućava menjanje osobina selektovanih objekata ili teksta.
- Svaki objekat poseduje različite osobine.

Dreamweaver

- Panel Group, je grupa panela sa desne strane:
 - CSS,
 - tag Inspector,
 - application,
 - files.
- Files omogućava upravljanje fajlovima i folderima koji čine vaš sajt.
- Takođe, files, obezbeđuje i pristup fajlovima na hard disku, slično kao kod Explorera (hijerarhijsko stablo).

Kratak opis menija

- File i Edit meni, sadrže standardne komande kao što su new, open, save, save as, copy, cut i paste.
- File meni sadrži i različite komande za prikaz i rad na tekućem dokumentu (Preview u Browseru, Print Code).
- Edit meni uključuje komande za selekciju i pretraživanje (Select Parent Tag, Find And Replace) i omogućava pristup editoru za prečice na tastaturi..
- View meni omogućava izbor različitih prikaza dokumenta (Design View, Code View) i prikazivanje i skrivanje raznih elemenata strane i Dreamweaver alata.

Kratak opis menija

- Insert meni predstavlja alternativu Insert Bara. Služi za dodavanje objekata u dokument.
- Modify meni daje mogućnost promene karakteristika selektovanog elementa stranice.
- Koristeći ovaj meni mogu se editovati tag atributi i menjati elementi tabela.
- Text meni obezbeđuje lako formatiranje teksta.

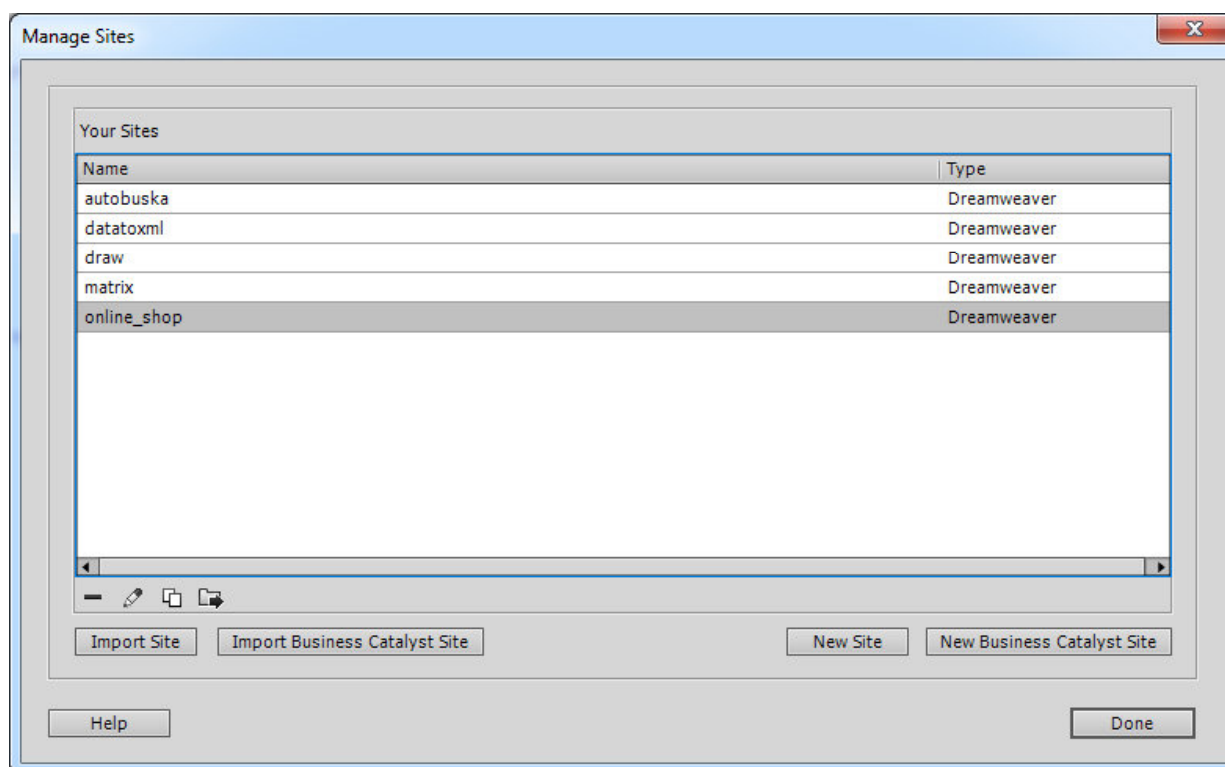
Kratak opis menija

- Commands meni omogućava pristup različitim komandama.
- Site meni pruža komande za kreiranje, otvaranje i editovanje sajtova.
- Window meni omogućava pristup svim panelima, inspektorima i prozorima u Dreamweaver-u.
- Help, standardno uključuje Help sistem za korišćenje Dreamwear-a.

Kreiranje root foldera

- Kreiranje root foldera se vrši klikom na Site menu -> Manage Sites->New Site

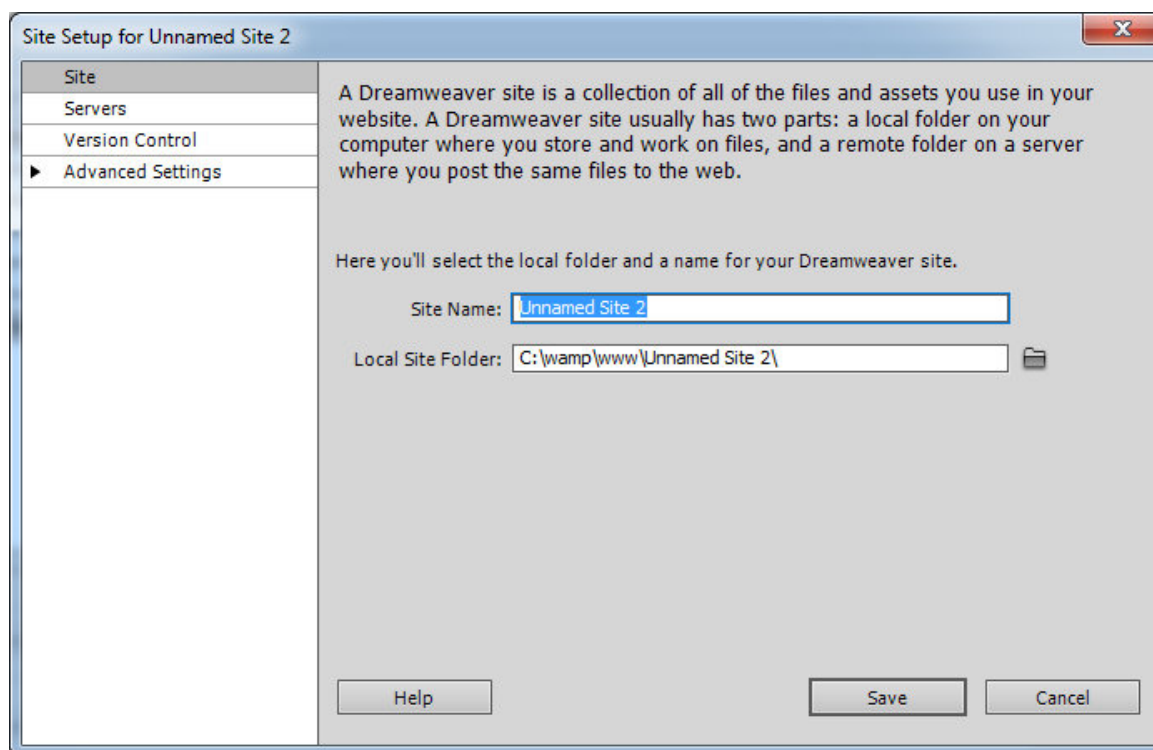

Slika 1. Kreiranje root foldera

Kreiranje root foldera

- Kreiranje root foldera se vrši klikom na Site menu -> Manage Sites->New Site

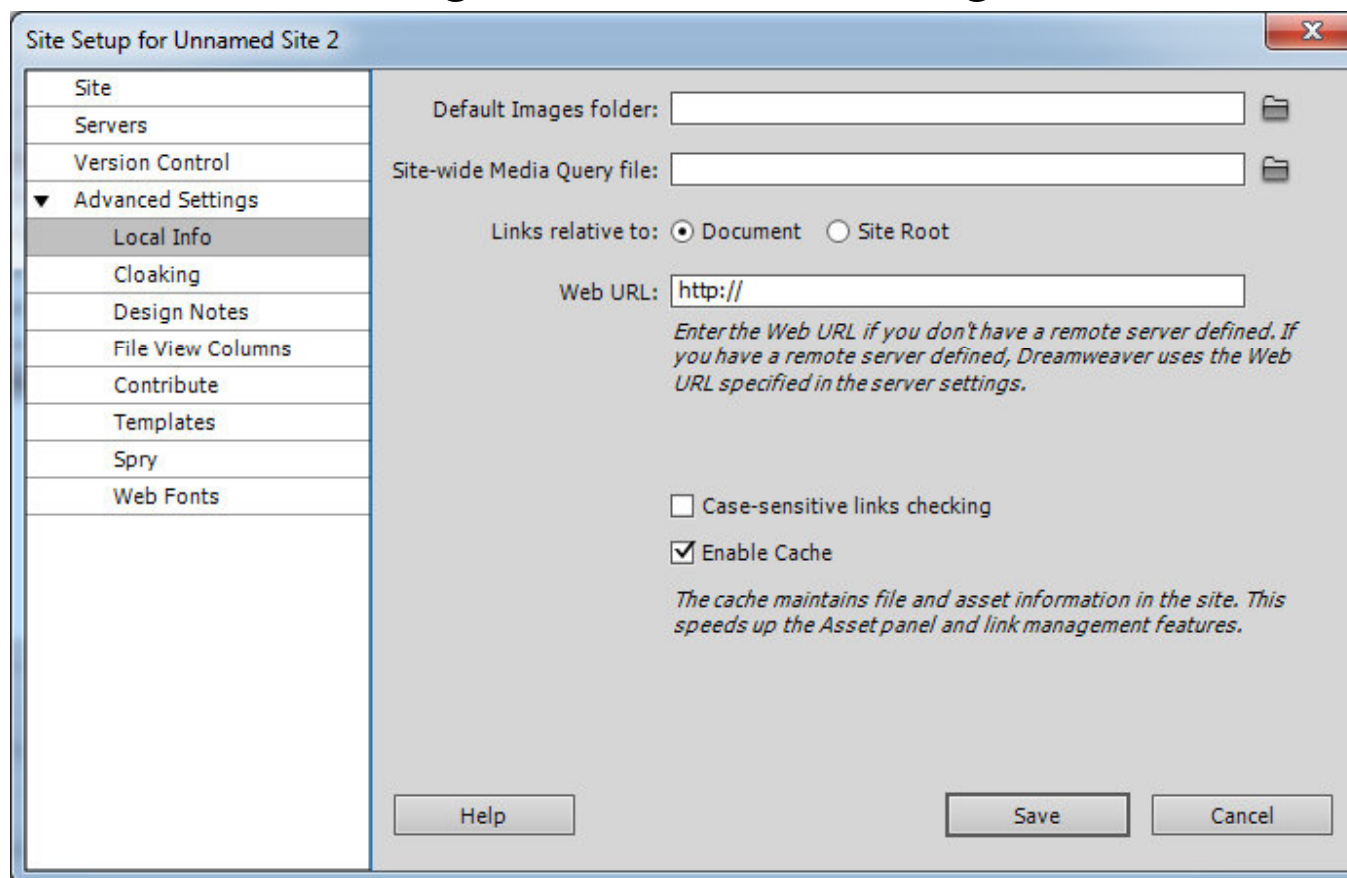

Slika 2. Kreiranje root foldera

Folder za smeštanje slika

- Advanced Settings - > Default Images folder

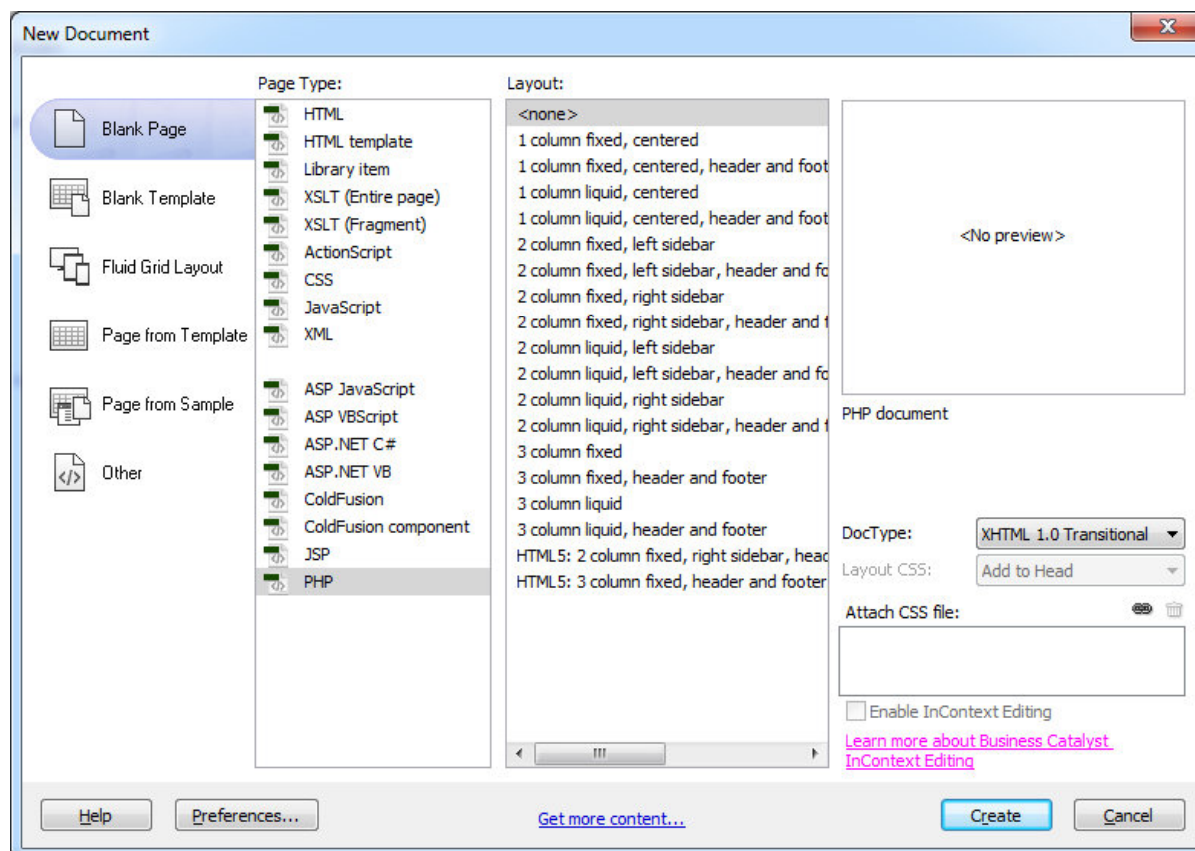

Slika 3. Kreiranje foldera za smeštanje slika

Kreiranje HOME strane

- File- > New

Slika 4. Kreiranje nove strane

Unos tabele

- Koraci za unos tabele:
 - U glavnom meni - u odabrati Insert > Table.
 - Uneti željeni broj Table Rows and Columns.
 - Podesiti Table Width između 600 i 800 pixela.
 - Podesiti Border Thickness. Da bi se videle ivice tabele border type treba podesiti na 1 ili više, u suprotnom na 0.
 - Cell padding se odnosi na količinu prostora između sadržaja ćelije i njenih ivica (u pixelima);
 - Cell spacing se odnosi na meru praznog prostora između samih ćelija.
 - Potrebno je uneti željene vrednosti u odgovarajuća polja.

Unos tabele

- Prozor za unos tabele:

Table

Table size

Rows: 1 Columns: 2

Table width: 200 pixels

Border thickness: pixels

Cell padding: pixels

Cell spacing: pixels

Header

None Left Top Both

Accessibility

Caption:

Summary:

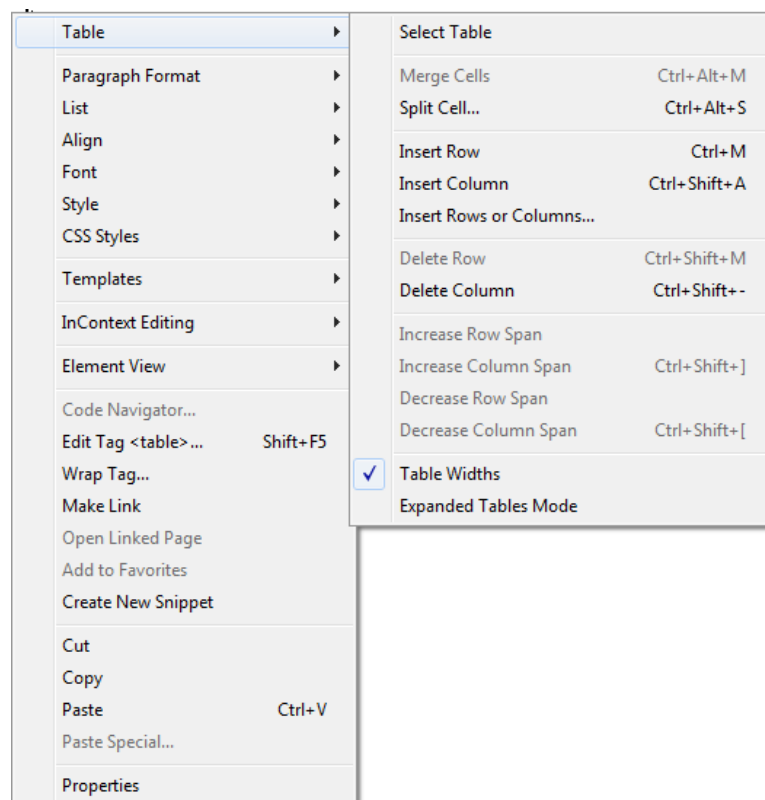
Help OK Cancel

Slika 5. Unos tabele

Rad sa tabelama

- Moguće je vršiti podelu ćelija tabele, spajati više ćelija, unositi redove i kolone.

Slika 6. Spajanje ćelija u tabeli

Internet servisi i web dizajn

dr Selver Pepić, dipl. Inž. elektr.

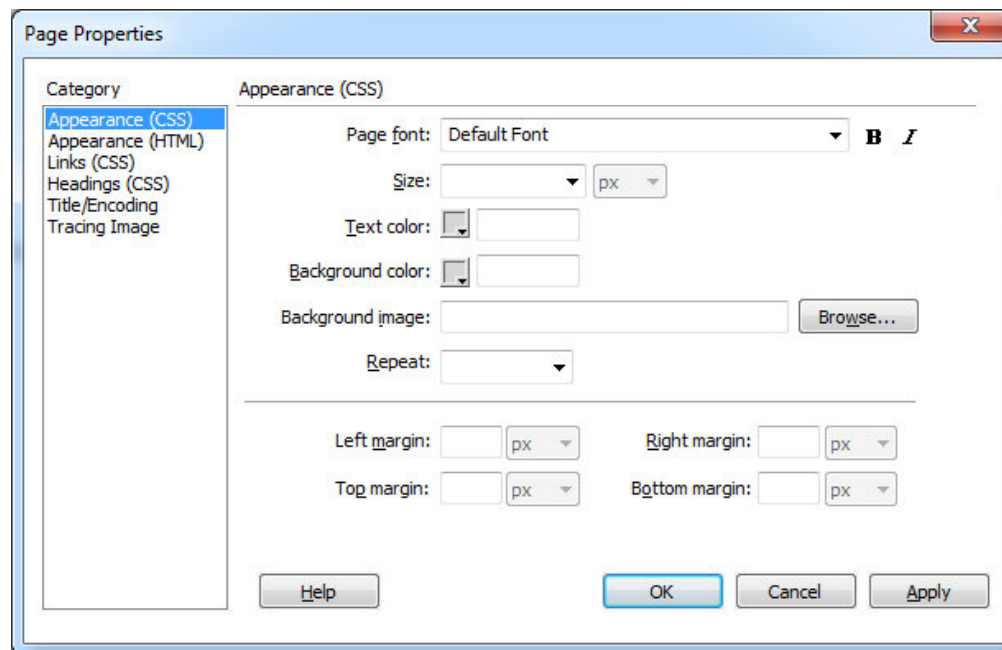
Definisanje svojstva dokumenta

- Page Properties dijalog se koristi da se promene svojstva dokumenta, kao što su naslov (koji se pojavljuje u naslovnoj liniji internet browser-a) pozadinska boja i osnovni font.
- Page Properties dijalog se otvara klikom na Modify meni i odabirom Page Properties,
- Drugi način za otvaranje Page Properties dijaloga je klikom na Page Properties dugme u okviru Property Inspector-a.

Definisanje svojstva dokumenta

- Podrazumevano, selektovana je kategorija Appearance (Pojavljivanje) .
- Ovde definišemo izgled teksta na stranici, njegovu veličinu i stil i boju.

Slika 7. Definisanje svojstva dokumenta

Definisanje svojstva dokumenta

- Za definisanje podrazumevanog pojavljivanja ili izgleda za hiperlinkove treba kliknuti na Links kategoriju Page Properties dijaloga.
- Headings kategorija omogućava definisanje različitih tipova ili izgled naslova u našem dokumentu. Kasnije prilikom unosa teksta, mogu se koristiti ovi stilovi.
- Title/Encoding kategorija se koristi za unos imena za stranicu.
- To je tekst koji se pojavljuje u naslovnoj liniji browser-a dok prikazuje stranicu.
- Ovde obavezno treba definisati da je opcijalno encoding postavljena na unicode(utf-8).

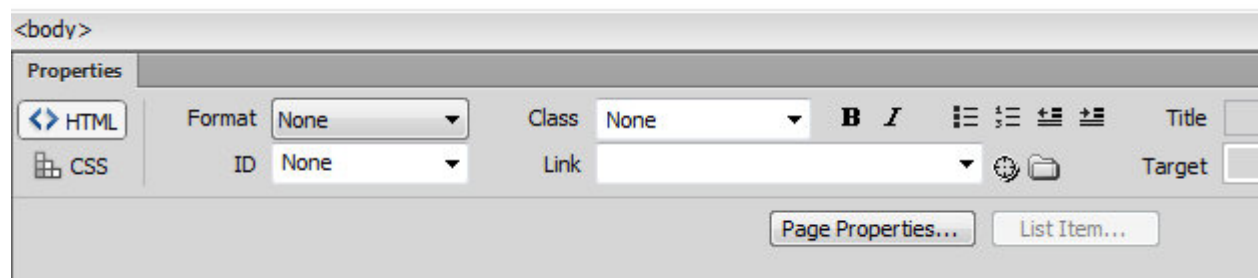
Kreiranje linkova

- Koristeći Dreamweaver možete na nekoliko načina ubacivati hiperlinkove na svoje stranice:
 - Kucajući ih direktno u Property Inspector-u.
 - Koristite Point to File dugme u Property Inspector-u.
 - Koristite Browse for File dugme u dugme Property Inspector-u.
 - Koristite Hyperlink dugme na Insert bar-u.

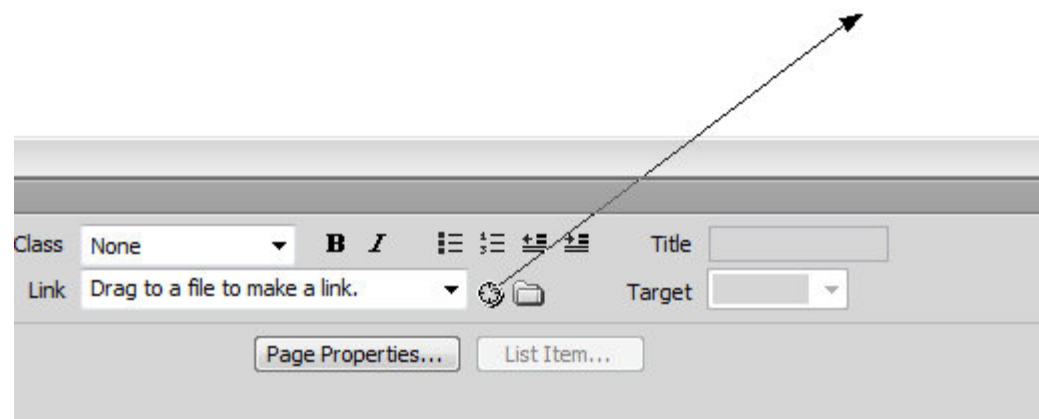
Kreiranje linkova

- Kucajući ih direktno u Property Inspector-u.

Slika 8. Kreiranje linkova

- Koristite Point to File dugme u Property Inspector-u.

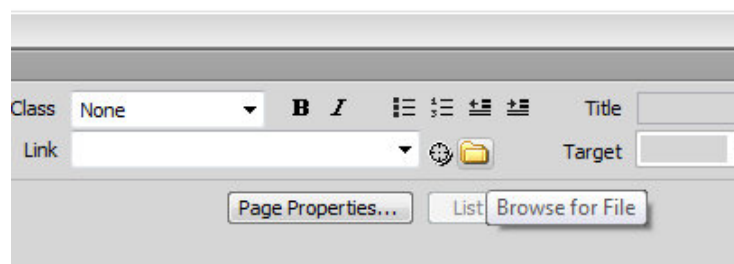

Slika 9. Kreiranje linkova

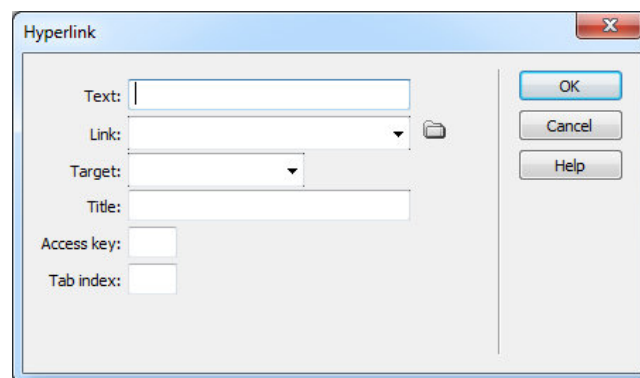
Kreiranje linkova

- Koristite Browse for File dugme u dugme Property Inspector-u.

Slika 10. Kreiranje linkova

- Koristite Hyperlink dugme na Insert bar-u. Insert -> Hyperlink

Slika 11. Kreiranje linkova

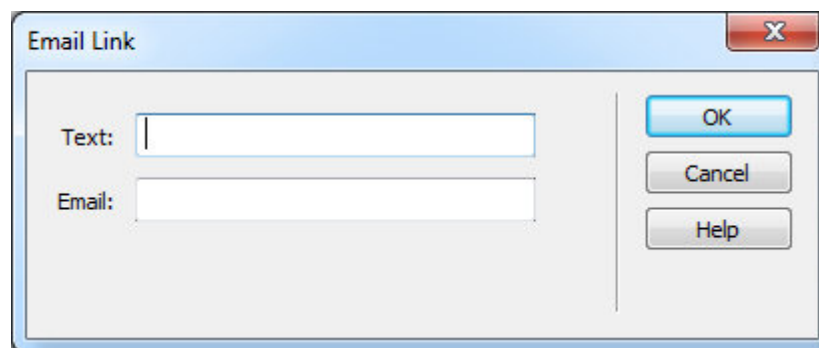
Kreiranje linkova

- U Text polju unosimo tekst koji će se videti kao hiperlink na stranici kada je prikaže browser.
- U Link polju unosimo putanju do fajla na koji se linkujemo kucajući direktno ili uz pomoć Browse to File dugmeta.
- Preostala polja su opciona:
 - Target specificira način na koji se otvara nova stranica kada korisnik klikne na link. Podrazumevano se otvara u istom prozoru browser-a (_self) ali može i u praznom, novom prozoru(_blank)
 - U Title polju se unosi tekst koji će se pojaviti kao tooltip kad korisnik naciija na link.

Kreiranje linkova

- Takođe možete koristiti Email Link stavku u Insert bar-u:
 - Pozicionirate kursor u dokumentu na kome želite link.
 - Kliknite na Email Link stavku.
 - Otvara se Email Link dijalog.

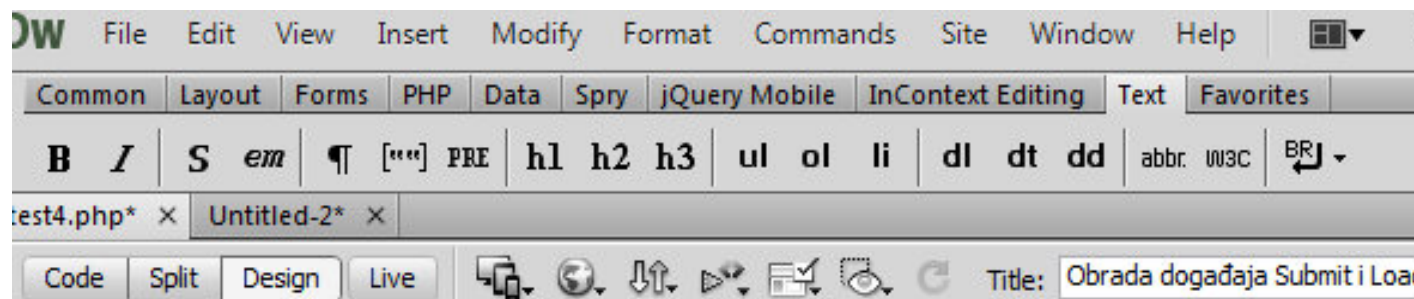

Slika 12. E – mail link dijalog

Dodavanje specijalnih karaktera

- Specijalni znaci kao što je copyright ili trademark simbol je moguće uneti iz Text kategorije u Insert baru.

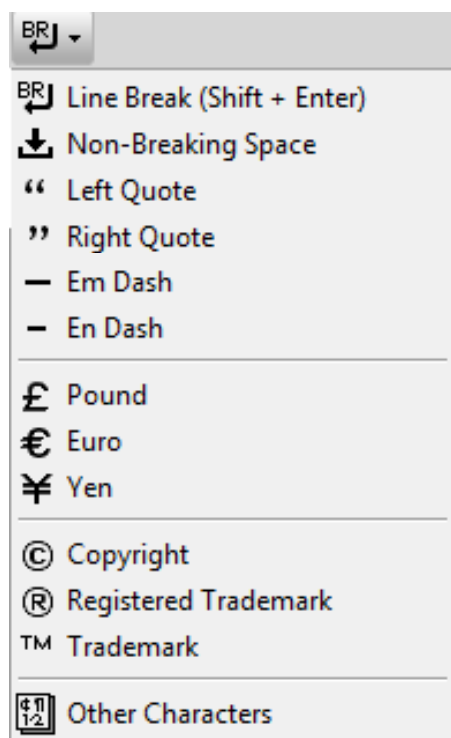

Slika 13. Dodavanje specijalnih karaktera

Dodavanje specijalnih karaktera

- Odabir nekih od specijalnih karaktera se vrši klikom na Characters stavku na toolbar-u.

Slika 14. Dodavanje specijalnih karaktera

-
- Insert Other Character
- Insert:
	ı	ç	£	¥	§	™	©	«	¬	®
°	±	´	μ	¶	·	,	»	¿	À	Á
Â	Ã	Ä	Å	Æ	Ç	È	É	Ê	Ë	Ì
Í	Î	Ï	Ñ	Ò	Ó	Ô	Õ	Ö	Ø	Ù
Ú	Û	Ü	ß	à	á	â	ã	ä	å	æ
ç	è	é	ê	ë	ì	í	î	ï	ñ	ò
ó	ô	õ	ö	÷	ø	ù	ú	û	ü	ý
,	f	”	...	†	‡	^	‰	<	œ	‘
”	“	”	•	—	—	~	™	>	œ	ÿ
- OK
- Cancel
- Help

www.vtms-ts.com

Internet servisi i web dizajn

dr Selver Pepić, dipl. Inž. elektr.

Rad sa slikom

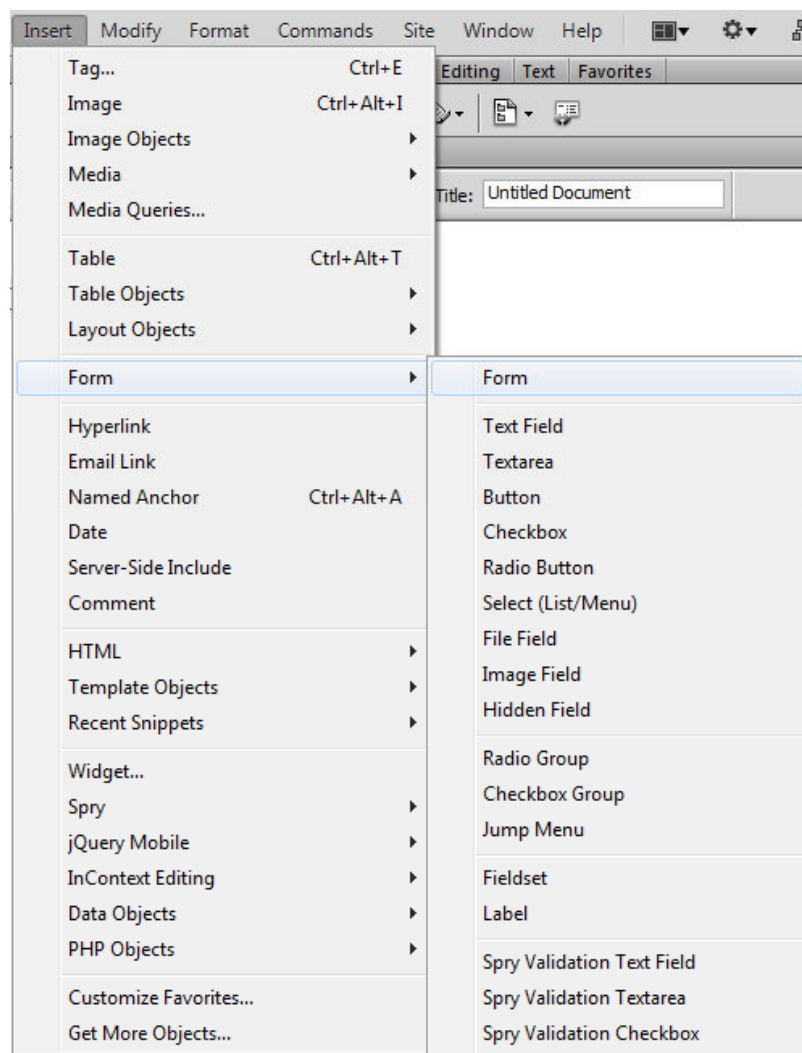
- Za ubacivanje slike je potrebno iskoristiti Images dugme na Insert bar-u:
 - pozicionirati kursor u dokumentu na mesto gde će slika biti postavljena,
 - na Insert toolbar-u, treba kliknuti na Images dugme i selektovati Image iz padajućeg menija i
 - Select Image Source dijalog se otvara.
- Za definisanje svojstva slike treba koristiti Property Inspector, uključujući visinu (height) i širinu (width), poravnanje, razmak, kao i alternativni tekst koji će se prikazati na stranici u slučaju neuspešnog učitavanja slike na stranicu.

Izrada obrazaca - formulara

- Web stranice često prikupljaju podatke od korisnika.
- Obrasci (Forms) omogućuju da korisnici pomoću njihovog browsera unose neke podatke i šalju ih na e-mail, skladište na serveru ili prosleđuju nekoj aplikaciji.
- Obrazac se može staviti na stranicu naredbom Insert, Form - > Form.
- Crvene isprekidane linije označavaju površinu obrasca u prozoru dokumenta;
- Ista površina je definisana unutar oznaka <form> i </form> u kodu.

Izrada obrazaca - formulara

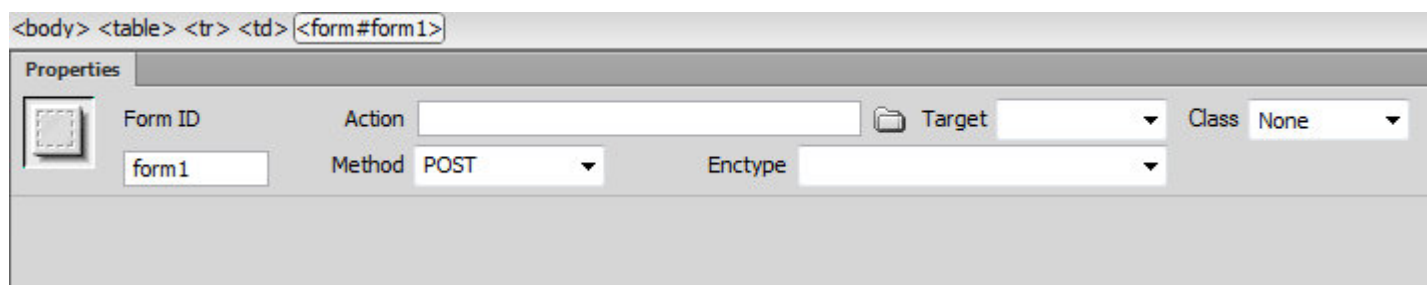

Slika 25. Kreiranje obrazaca

Izrada obrazaca - formulara

- Odabirom obrasca pritiskom na crvenu isprekidanu liniju na panou svojstva prikazuju se svojstva obrasca.

Slika 26. Izrada obrazaca

- U polje Form Name treba upisati ime obrasca, ukoliko će biti kontrolisan pomoću aplikacije za izvršavanje skriptova, poput JavaScript - a.

Izrada obrazaca - formulara

- Action saopštava browseru šta da uradi s podacima iz obrasca.
- Putanja ili URL adresa se odnosi na skriptu (obično CGI skripta ili dinamičke strane) koja će obrađivati podatke kada posetilac pritisne dugme Submit.
- CGI skripte se nalaze na Web serveru koji obrađuje podatke koje obrazac pošalje.
- Method definiše metodu kojom se podaci iz obrasca šalju: GET, POST ili Default.
- Metoda GET dodaje sadržaj obrasca URL adresi zadatoj u polju Action pa su zato te informacije vidljive na adresnoj traci browsera.

Izrada obrazaca - formulara

- GET nije bezbedna metoda prenosa podataka, pa se ne sme koristiti za slanje poverljivih podataka kao što su brojevi kreditnih kartica i slično.
- Metoda POST, s druge strane, može da šalje mnogo više podataka, pouzdanija je i bezbednija.
- Unutar obrasca se obično kreira tabela, da bi se lakše kontrolisali položaji pojedinih polja obrasca; svako polje se onda postavlja u posebnu ćeliju tabele.

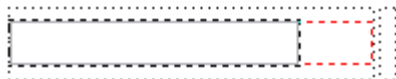
Internet servisi i web dizajn

dr Selver Pepić, dipl. inž. elektr.

Polje za jedan red teksta

- Obično se u polja za jedan red teksta upisuje ime i prezime, deo poštanske adrese ili adresa elektronske pošte.
- Sva polja i dugmad obrasca moraju biti smešteni unutar crvenih isprekidanih linija; u protivnom, neće biti deo obrasca.
- Veoma je važno navesti natpise uz sve objekte na obrascu (tekstualna polja, polja za potvrdu itd.) da bi posetilac znao šta da upiše u njih.
- Izaberite naredbu Insert -> Form -> Text Field.

Polje za jedan red teksta

- Dodavanje polja za jedan red teksta

Input Tag Accessibility Attributes

ID:

Label:

☒ Attach label tag using 'for' attribute

Style: ☐ Wrap with label tag
☐ No label tag

Position: ☒ Before form item
☐ After form item

Access key: Tab Index:

If you don't want to enter this information when inserting objects, [change the Accessibility preferences.](#)

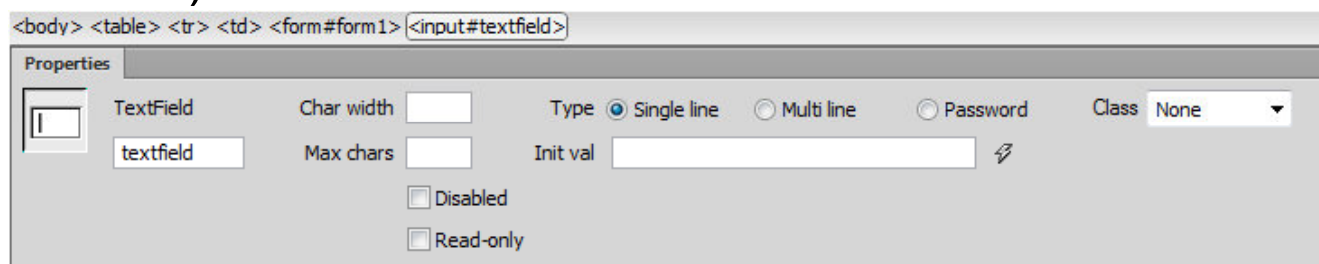
OK Cancel Help

Slika 27. Unos polja za jedan red teksta

Polje za jedan red teksta

- Kada se unese polje ili se klikne na njega prikazuje se pano svojstava sa svojstvima polja.
- Podrazumevana opcija vrste polja je Single line (za jedan red teksta).

Slika 27. Svojstva polja za jedan red teksta

- Moguće je zadati početnu vrednost (initial value) teksta koja se prikazuje u polju kada se strana učitava.
- U imenima ne sme biti razmaka niti specijalnih znakova, a dobro je zapamtiti da se u njima razlikuju mala i velika slova.

Polje za jedan red teksta

- U polje Char Width na panou svojstava unosi se dužina polja.
- Parametar Max Chars ograničava ukupan broj znakova koje posetilac može da upiše.
- Za unos lozinke se koristi polje za jedan red teksta, a za vrednost opcije Type na panou svojstava bira se Password.

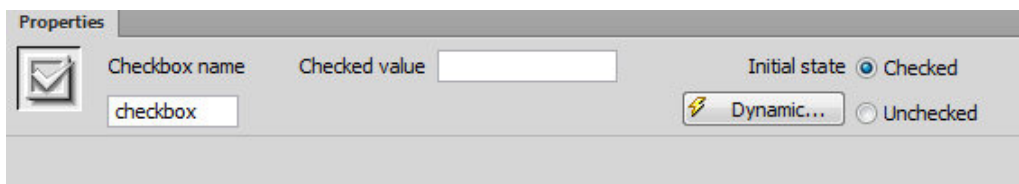
Polje za više redova teksta

- Unos polja za više redova se vrši klikom na Insert -> Form -> Textarea.
- Opcije za način prikazivanja teksta upisanog u polje se vrši odabirom svojstva wrap i u okviru njega odabere:
 - Default koristi podrazumevani parametar browsera. Ova opcija je automatski izabrana kada odaberete Multi line za opciju Type.
 - Off sprečava prelamanje teksta u novi red. Tekst se nastavlja u jednom redu sve dok se ne pritisne Enter (Return).
 - Virtual prelama tekst u novi red kada se stigne do ivice vidljive površine polja, ali se u tekst koji se šalje serveru ne ubacuju znakovi za prelazak u novi red.
 - Physical prelama tekst u novi red kada se stigne do ivice vidljive površine polja i u tekst koji se šalje serveru ubacuje znakove za prelazak u novi red.

Polja za potvrdu

- Polja za potvrdu omogućavaju korisnicima da izaberu jednu ili više opcija u grupi povezanih stavki.
- Za odabir samo jedne opcije koristi se radio - dugme.
- Unos se vrši odabirom Insert -> Form -> Check Box.
- Polje Label će ispisati opis pored polja za potvrdu (checkboxa)
- Opcija Initial State može imati dve vrednosti, od kojih zavisi da li će polje biti uključeno (checked) ili isključeno (unchecked) kada korisnik prvi put otvori stranicu sa obrascem.

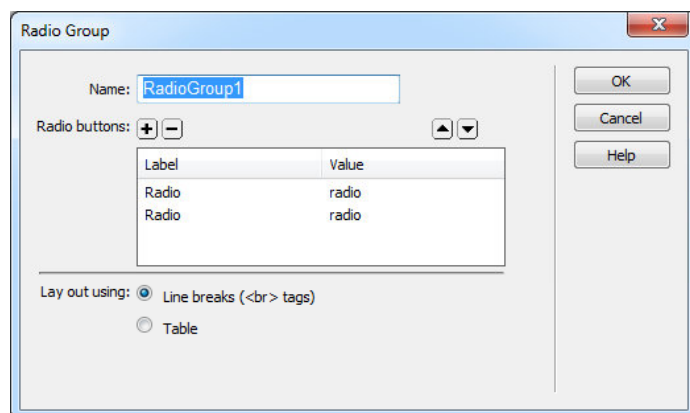

Slika 28. Unos polja za potvrdu

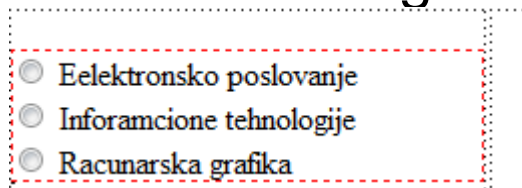
Radio dugmad

- Unos radio dugmadi se vrši odabirom Insert -> Form -> Radio Group.

Slika 29. Unos radio dugmadi

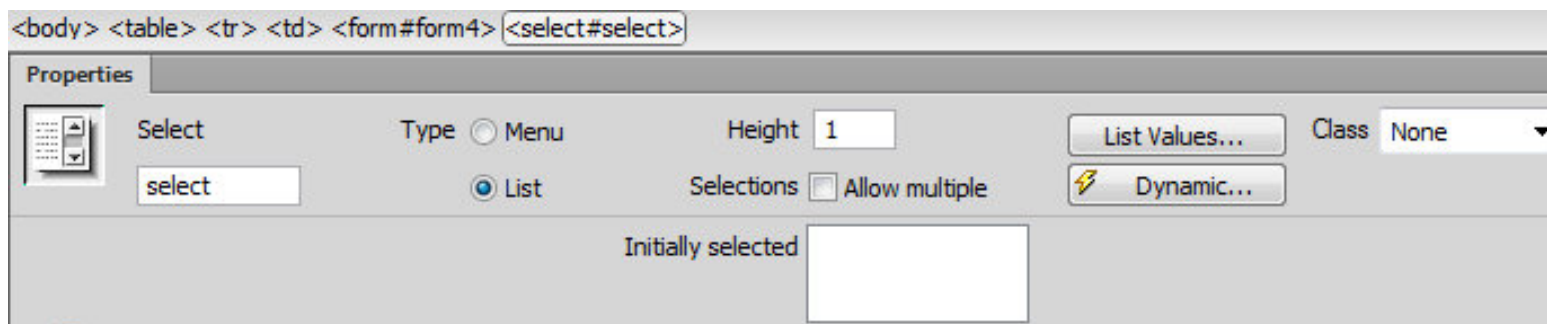
- Kada se koriste radio - dugmad, istim imenom je potrebno nazovati celu grupu stavki.
- Radio-dugmad treba da omoguće izbor samo jedne stavke u grupi.

Dodavanje spiskova menija

- Unos menija se vrši odabirom Insert -> Forms -> List/Menu.
- Na panou svojstva treba odabrati opciju List u polju Type i upisati određenu vrednost u polje Height.
- Selektovanje se obavlja kada se potvrdi vrednost Allow multiple za polje Selections.

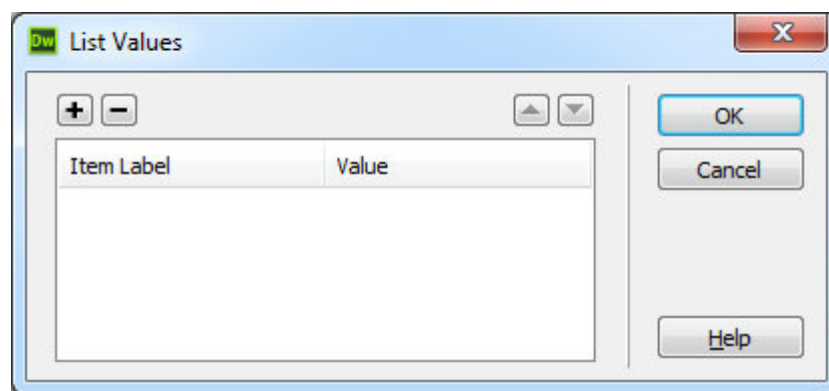
The screenshot shows the 'Properties' window for a selected element. The top bar displays the element's path: `<body> <table> <tr> <td> <form#form4> <select#select>`. The 'Properties' tab is active. On the left, there is a 'Select' icon and a text input field containing 'select'. The 'Type' section has two radio buttons: 'Menu' (unselected) and 'List' (selected). The 'Height' property is set to '1'. The 'Selections' section has a checkbox for 'Allow multiple' which is checked. There are two buttons: 'List Values...' and 'Dynamic...'. The 'Class' property is set to 'None'. At the bottom, there is a text input field labeled 'Initially selected'.

Slika 30. Unos menija

Dodavanje spiskova menija

- Dodavanje opcija u meniju se vrši pritiskom na dugme List Values na panou svojstava.
- Otvara se okvir za dijalog ListValues, isti za spiskove i za menije.

Slika 31. Dodavanje spiskova menija

Provera znanja

- Šta čini radnu površinu Dreamweavera?
- Čemu služi Property Inspector?
- Šta je Panel Group?
- Kako se kreira root folder?
- Kako se spajaju ćelije tabele?
- Na koje načine je moguće kreirati tabelu?
- Kako se unose specijalni karakteri?
- Čemu služe kaskadni stilovi?
- Kako se koriste šabloni?
- Nabrojte elemente obrasca?